

- посібник. – Вінниця: Нова книга, 2001. – 126 с.
3. Longman Idioms Dictionary. – London: Longman, 1998. – 398 p.
 4. J. Seidl, W. McMordie. English idioms and how to use them. – London: Oxford University Press, 1978. – 268 p.
 5. <http://www.idiomconnection.com/animal.html>
 6. http://www.learn4good.com/languages/evrd_idioms/id-a.htm
 7. <http://www.xiangtan.co.uk/readinganimalidioms.htm>

Ольга Бородай
наук. керівник – доц. Б.І. Гінка

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТІЙКИХ ПАР СЛІВ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Фразеологічні одиниці німецької мови неодноразово були предметом спеціального лінгвістичного аналізу у дослідженнях як українських, так і німецьких мовознавців. Проте дуже мало уваги у царині цих досліджень приділялось стійким парам слів, а саме, проблемі їх відмежування та класифікації, структурно-семантичному аналізу. Перші спроби виділити стійкі пари слів з-поміж інших фразеологічних утворень і дослідити їх зробили такі лінгвісти як: І. Чернишова, Р. Гескі, І. Хазанович, П. Дурчо, Р. Зігель, І. Ольшанський, В. Левицький, Й. Югац та ін. Вони дали свої визначення поняттю "стійкі пари слів". Найлаконічніше їх охарактеризувала І. Чернишова, визначивши стійкі пари як словосполучення з двох слів однієї і тієї ж частини мови, які поєднуються одні з одними сполучником **und** -, або – **oder**, рідше – прийменниками.

[8, 124] Наприклад: *gross und klein, Backen und Banken, Hand in Hand, über kurz oder lang*

(українською): *день і ніч, ні брат ні сват, хоч плач, хоч стій*

За Петером Дурчо фразеологічні сталі пари слів складаються з двох, рідше трьох лексем однієї частини мови. Вони поєднані за допомогою сполучників або прийменників та перебувають один з одним у семантичних зв'язках, а їх компоненти стоять в синонімічному або антонімічному відношенні одні до одних. Між компонентами існує також римований зв'язок.

Ще далі у своїх дослідженнях стійких пар слів пішов І. Ольшанський, дійшовши висновку, що семантична й структурна подібність слів можуть поєднуватись між собою [4,5].

Поглядів П. Дурчо та І. Ольшанського ми дотримуватимемось у своєму дослідженні, оскільки вони найповніше охарактеризували структуру та семантику стійких пар слів.

У своєму дослідженні ми аналізуватимемо стійкі пари слів за двома критеріями: за їх структурою, тобто будовою і формою, та семантикою, тобто за значенням, змістом.

Як і в будь-якому явищі лінгвістики можна виділити форму і зміст, так можливо це зробити і зі стійкими парами слів. Різниця полягає у тому, що не всі лінгвісти згодні з тим, щоб стійкі пари слів розбивати на форму та зміст. Деякі з них (Р. Зігель, І. Чернишова) стверджують, що у випадку стійких пар слів форма як така не відіграє важливої ролі, оскільки основне завдання цього виду фразеологічних одиниць – створити та відобразити цілісне поняття. І тому форма в даному випадку служить лише засобом реалізації змісту, повністю розчиняючись в ньому. Наприклад, у виразі: "Zufrieden jauchzet groß und klein: hier bin ich Mensch, hier darf ich's sein.(J. W. Goethe. Faust. S.134) Р. Зігель стверджує, що дієслово "jauchzen" краще було б поставити в множині. Але "gross und klein" позначають тут поняття "кожен" і тому Гете поєднав його з дієсловом в однині [4.56].

Проте ми у своїх дослідженнях дотримуємось думки інших вчених (П. Дурчо, Р. Гескі), які складові стійких пар слів розглядають окремо, не заперечуючи при цьому їхньої смислової єдності.

Саме тому у своєму дослідженні ми розглядаємо будову і зміст стійких пар слів як два окремих питання.

Структуру стійких пар слів ми досліджували на трьох мовних рівнях: фонетичному, морфологічному та синтаксичному. Фонетична подібність парних словосполучень у німецькій мові досягається з допомогою початкової рими алітерації. Із опрацьованих нами в даному дослідженні стійких пар слів(всього 130) у 21-ому випадках зафіксовано фонетичну алітерацію. Наприклад: *Biss bei Biss, alles in allem, Feuer und Flamme*. 35 пар слів утворені з допомогою кінцевої рими, наприклад: *mit Ach und Krach, mit Sack und Pack, segend und brennend*. 7 пар слів утворені з допомогою асонансу, тобто співзвучності: *seit eh und je, angst und bange*.

Важливе значення у римуванні стійких партселів відіграє також і наголос, що допомагає зрівноважити кількість складів: *hart aber gerecht*.

Морфолого-синтаксичний склад стійких пар слів ми охарактеризували, виділивши наступні пункти:

Обов'язковість та релятивність компонентів структури

Валентність

Кількісний склад компонентів

Характеристика за частинами мови.

У дослідженні ми відійшли дещо від стандартного твердження про те, що стійка пара слів складається лише з двох компонентів однієї частини мови, об'єднаних сполучником чи прийменником. Детально розглянувши будову стійких пар слів, ми дійшли висновку, що, окрім стандартних моделей:

S + K +S, V + K +V, A + K +A, стійкі пари слів можуть ще й при'єднувати інші крмпоненти, наприклад:

In blau und grün schlagen "надавати стусанів" (модель Adv + K + Adv + V), j-m ist (es) angst und bange "комусь страшно"(модель P + V + Adv +K + Adv). Таким чином, наведені у першому випадку пари слів ми позначили як головну модель, у другому- як похідну.

Опираючись на дослідження Петера Дурчо, ми характеризували стійкі пари слів як такі, що можуть з допомогою валентності приєднувати до себе, у факультативному чи обов'язковому порядку, інші слова та словосполучення,

наприклад: *Blitz, Donner und Hagel "сто чортів" та*

Donner und Blitz schleudern "метати грім і блискавку".

За типом зв'язку ми виділили стійкі пари, що поєднані сполучником та стійкі пари слів об'єднані прийменниковим та змішаним зв'язками, наприклад: *Grund und Boden,*

Biss bei Biss,

mit Ach und Weh,

Hals und Beinbruch,

über Berg und Tal.

Найбільше нами було зафіксовано стійких пар слів саме із змішаним зв'язком, тобто прийменниково-сполучниковим (всього 32):

bei aus und eingehen,

mit Ach und Weh

Аналізуючи досліджувані нами стійкі пари слів за частинами мови, можемо відзначити, що найбільш уживаними є ті одиниці, що містять у своєму складі іменникову конструкцію, наприклад:

von Anfang bis Ende

in Angst und Not

Далі йдуть дієслівні, прийменникові та прислівникові структури:

binden und lösen

blank und bloss

recht und billig

Зустрічаються також займенникові та прийменникові сполучення:

auf und ab

alle und jeder.

Структура сталих пар слів є безпосередньо пов'язана з їх семантичним складом. Тому будову їх ми розглядаємо у зв'язу з їхнім семантичним наповненням.

Характерною особливістю парних словосполучень є яскраво виражена семантична подібність слів, які їх складають. Тому не випадково такі словосполучення називають у німецькій лінгвістичній літературі **Zwillingsformeln "слова-близнюки"**. І якщо у будові стійких пар слів ми мали слова однієї частини мови поєднані сполучником чи прийменником, то, розглядаючи їх семантику, потрібно відзначити синонімічні та антонімічні зв'язки між ними. Досліджувані нами стійкі пари слів ми поділили на синонімічні, псевдосинонімічні та антонімічні, наприклад:

синонімічні: *in Angst und Schrecken halten, Grund und Boden, nach Sitte und Brauch, bitten und betteln;*

псевдосинонімічні: *Haus und Hof, j-d steht in Arbeit und Brot;*

антонімічні: *auf und ab, schlecht und recht.*

Проаналізувавши кількісний склад синонімічних та антонімічних пар ми дійшли висновку, що більшість з цих пар становлять синонімічні сполучення (всього 56). Отже, стійкі пари слів – це не тільки фонетична співзвучність, морфологічна подібність, це також і семантична, а саме синонімічна схожість.

Розкриваючи семантичне значення стійких пар слів, ми також розкриваємо перед собою і мовну картину народу, фраземи якого ми досліджуємо, тому семантична характеристика відіграє не менше значення аніж структурна.

Отже, розглянувши структурно-семантичну характеристику стійких пар слів, ми прийшли до висновку, що цей вид фразеологічних утворень відрізняється від інших єдністю, стабільністю, фонетичною подібністю своїх елементів, незалежно від того, структурний чи семантичний аспект ми маємо на увазі.

Література

1. Баран Я. В. Основні питання загальної та німецької фразеології.- Львів: Вища школа, 1980.- 156с.
2. Гаврись В. І. Сталі сполучення слів у сучасній німецькій мові(походження та вживання). К.: Рад.шк., 1971.- 246с.
3. Кононенко І. В. Національно-мовна картина світу: змістовий аспект// Мовознавство.- 1996.- №6 – С.39-46.
4. Ольшанський І.Г. Парные сочетания слов современного немецкого языка(семантика, структура, сочетаемость). Автореф. канд. дис. М., 1965.
5. Тодор О. Г. Порівняльні фраземи у психолінгвістичному сприйнятті// Мовознавство.- 1994.- №2. – С.64-69.
6. Durčo P. Probleme der allgemeinen und kontrastiven Phraseologie. Am Beispiel Deutsch und Slowakisch.- Heidelberg: Gross, 1994.- 222S.
7. Hessky R. Phraseologie: Linguistische Grundfragen und kontrastives Modell deutsch-ungarisch.- Tübingen: Niemeyer, 1987.- 138S.
8. Stepanowa M. D. Černyschowa I.I. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. – Moskau: Vysšaza Škola, 1986. – 246S.

Богдана Була
наук. керівник. – доц. Т. С. Олійник

SHORTENING OF WORDS AS PRODUCTIVE WAY OF WORD FORMATION IN MODERN ENGLISH

Language is the system that is constantly in the process of development because it reflects changes in life. New phenomena or things appear in every day life, so new words are created to denote them. But process of increasing of word stock is not chaotic. There are certain rules, patterns and ways of word formation.

As process of integration and globalization takes place in modern world community, different international organizations are created. In most cases abbreviated forms of the names of these organizations are used.

Practice points out that the meaning of the new shortened words is not always clear. This explains the necessity of investigation of the main ways and patterns of shortening, their arrangement and classification, application in teaching and correct usage in every-day speech.

We'll give more detailed analysis of shortening as one of the ways of word formation. Shortening is a productive and active way of word-formation in Modern English.

It may be defined as significant subtraction, in which part of the original word or word-group is taken away. It is subdivided into:

- clipping
- abbreviation
- blending

Clipping. Arnold I.V. says that shortening of spoken words (clipping or curtailment) consists in the reduction of a word to one of its parts (whether or not this part has previously been a morpheme), as a result of which the new form acquires some linguistic value of its own.

All linguists agree that most often it is either the first or the stressed part of the word that remains to represent the whole. Arnold I. V. refers to explanation by M.M. Segal, who quotes the results of several experimental investigations dealing with informativness of parts of words. These experiments carried out by psychologists have proved that the initial components of words are imprinted in the mind and memory more readily than the final parts.